

Reaktivita a „odpovídavost“

Pokud by nastaly problémy s překladem těchto termínů do angličtiny, je třeba pamatovat, že v angličtině už existuje termín „responsiveness“, významově silně odlišný od „responsibility“. (Responsive znamená citlivý, vnímavý, reagující, takže význam slov „responsiveness“ a „reactivity“ bude velmi blízký.) Bude asi zapotřebí také v češtině používat obou slov; nemyslím, že by jeden z těchto dvou termínů byl nějak výrazně lepší než ten druhý. Určitá vada či nedostatečnost je na obou stranách, neboť sugeruje či vnucuje jakýsi kauzální či kvazikauzální aspekt: reagovat znamená reagovat na něco předchozího, odpovídat znamená také odpovídat na něco předcházejícího (tedy „minulého“). Protože však jde o schopnost (ability), je nutno tuto schopnost předpokládat jako dřívější či předchůdnou čemukoli, na co by bylo možno reagovat nebo odpovídat. Jak reaktivita, tak odpovídavost musí být chápána jako schopnost iniciativy, totiž aktivity: každá reakce je založena jako akce, každé odpovídání je založeno jako „povídání“ či „povědění“. Povídání je dříve než odpovídání, aktivita je dříve než reaktivita a reagování. – A pak tu je zejména problém „reagování“ na nepředmětné výzvy, tj. i citlivost a vnímavost vůči nim. A právě ty nelze chápat jako minulé či přicházející (a oslovující) z minulosti, nýbrž naopak z budoucnosti.

(Písek, 121013-1.)